

Kopsavilkums
Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020. gadam
īstenošanas ziņojumam par 2023. gadu

2023.g. notika aktīvs darbs Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam (turpmāk – ZRP) īstenošanas noslēguma fāzes nodrošināšanai. Tika turpināta ZRP ieviešanai izstrādātās normatīvo aktu bāzes pilnveidošana tiem pasākumiem, kuru īstenošana vēl turpinājās. Tika veikta atbalsta piešķiršanas nosacījumu aktualizācija un pielāgošana esošajai situācijai, lai nodrošinātu pieejamā publiskā finansējuma efektīvu piesaisti šādos divos pasākumos: Uzglabāšanas atbalsts un Tirdzniecības pasākumi ar mērķi mazināt Krievijas izraisītā kara Ukrainā sekas uz zivsaimniecības nozari.

EJZF ietvaros tika izsludinātas 9 projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas (tai skaitā nepārtrauktās kārtas) ar kopējo publisko finansējumu 9,1 milj. EUR tajos ZRP pasākumos, kuros vēl bija pieejams publiskais finansējums. Arī divām zivsaimniecības vietējām rīcības grupām bija atvērtas kārtas, kuru ietvaros norisinājās projektu iesniegumu sniegšana.

2023.g. kopumā saņemti 87 projektu iesniegumi par kopējo publisko finansējumu 5,6 milj. EUR. Veicot šo projektu un iepriekš iesniegto projektu iesniegumu izvērtēšanu, 2023.g. tika apstiprināti 85 projektu iesniegumi par publisko finansējumu 8,5 milj. EUR, bet apmaksāti pilnībā vai daļēji tika 192 projekti ar publisko finansējumu 37,5 milj. EUR.

ZRP ieviešanas gaitā, no plānošanas perioda sākuma līdz 2023.g. beigām projektu īstenošanai tika uzņemtas saistības 98% apmērā, bet izmaksāts finansējums 84,9% apmērā no pieejamā publiskā finansējuma. Lielākais īpatsvars izmaksātajā finansējumā ir Eiropas Savienības prioritātēs (turpmāk – SP) SP4 – 96,2% un SP6 – 100% apmērā no prioritātēm pieejamā publiskā finansējuma. Kopējais ZRP pilnībā īstenoto projektu skaits līdz 2023.gada beigām – 1155. Lielākais pilnībā īstenoto projektu skaits ir SP1 – 512 projekti un SP4 – 325 projekti.

Zvejnieku vajadzībām zvejas ostās visā plānošanas periodā 30 projektu ietvaros veiktas investīcijas 9 zvejas ostās, lai uzturētu izkrauto zivju augstāku kvalitāti, nodrošinātu nepieciešamos zvejas kontroles pasākumus, fosilo energoresursu vietā izmantotu atjaunojamus energoresursus. Zinātniskās institūcijas sadarbībā ar ražotājiem perioda laikā ir pilnībā īstenojušas 10 projektus un vēl 4 projekti ir noslēguma fāzē, piemēram, lai izstrādātu neironu tīklos balstītus moduļu tipa robotus roku darba aizstāšanai zivju apstrādē, radītu automatiskās reņģu un brētliņu grupēšanas un fiksācijas loģistikas sistēmas zivju kūpināšanai un turpinātu zivju apstrādes biotehnoloģiju studiju un pētniecības centra izveidi Jelgavā. Piekrastes zvejnieki saņēmuši kompensācijas nozvejas zaudējumiem, kurus radījuši roņi.

Akvakultūrā īstenoto projektu rezultātā līdz 2023.g. beigām akvakultūras produkcijas ražošanas apjoms ir palielinājies par 782 t un ir radītas 15 darba vietas. Zinātniskās institūcijas sadarbībā ar akvakultūras nozari pilnībā īstenojušas 4 projektus un vēl 2 inovāciju projekti ir noslēguma fāzē, piemēram, izstrādājot intelektuālo akustiski-optisko sistēmu nemedījamo un migrējošo putnu sugu nodarīto postījumu samazināšanai, veicot bezpilotu tehnoloģijās balstītas zivjēdāju atbaidīšanas sistēmas ekonomiskā pamatojuma efektivitātes pētījumu, kā arī nacionālas nozīmes inovāciju infrastruktūras centra akvakultūrā izveidi Tomē. 29 dīkšsaimniecības visa perioda laikā

katru gadu saņēma atbalstu akvakultūras produkcijas audzēšanai, ievērojot to uzņemtās daudzgadu saistības paaugstinātu vides prasību izpildei.

Būtiskas investīcijas ar mērķi pievienot vērtību zivju produktiem, radīt augstas kvalitātes produktus, kā arī izmantot ražošanas procesos atjaunojamus energoresursus tika veiktas 31% zvejas un akvakultūras produktu apstrādes uzņēmumu.

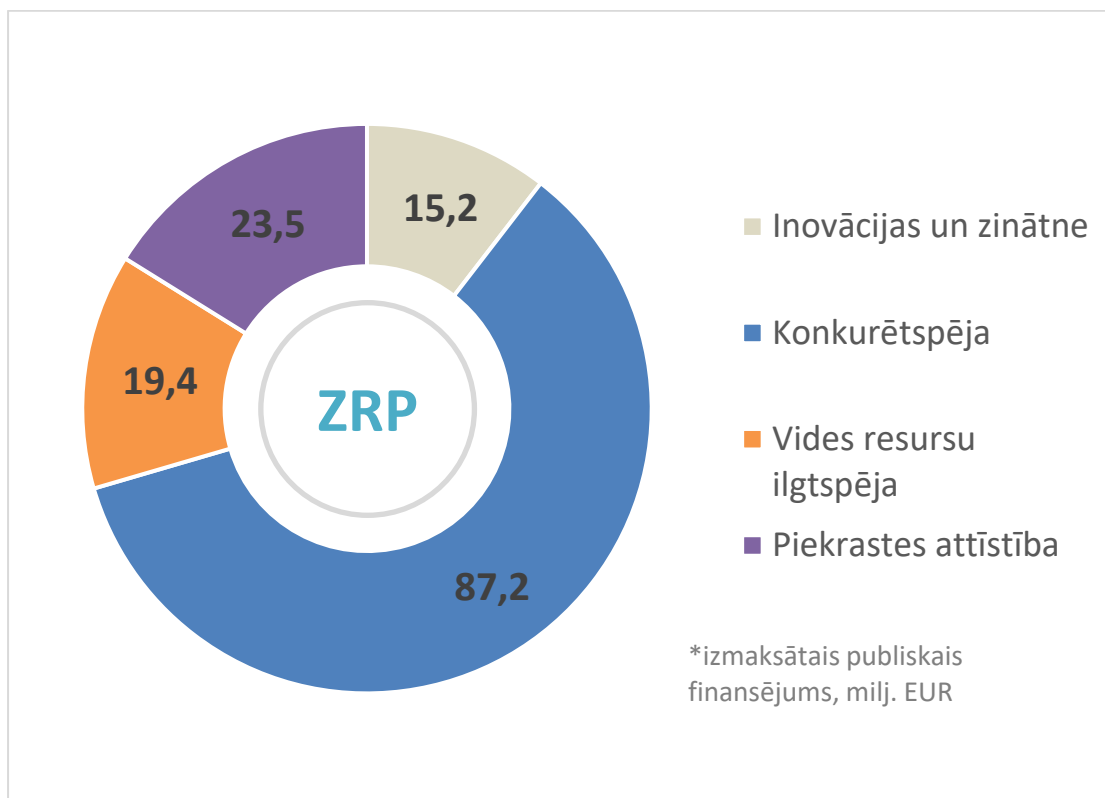
Savukārt SVVA stratēģiju ietvaros veiktas investīcijas augstākas vērtības pievienošanai zivsaimniecības produktiem, dažādojot darbības piekrastē citās ekonomikas jomās, sekmēta vides resursu izmantošana un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana zivsaimniecībai nozīmīgajās piekrastes teritorijās. Šādu projektu ietvaros tika radītas 65 jaunas darbavietas.

Atbalsts sniegts valsts funkciju nodrošināšanai Eiropas Savienībā izvirzīto prasību nodrošināšanai zvejas kontroles un zivsaimniecības datu vākšanas jomās, kā arī integrētās jūrlietu politikas īstenošanai.

SP1 sasniedzamo darbības rezultātu satvara ZRP mērķa finanšu rādītājs līdz 2023.g. beigām sasniedza 90,5% līmeni un projektu skaita mērķa rādītājs 98%. SP2 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2023.g. ir sasniegts 90% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs inovāciju pasākumā sasniegts 67% apmērā, bet produktīviem ieguldījumiem 100% apmērā. SP3 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2023.g. ir sasniegts 87,6% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs kontroles pasākumā sasniegts 160%, bet datu vākšanas pasākumā 150% apmērā. SP4 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2023. g. ir sasniegts 94,3% apmērā un vietējo attīstības stratēģiju skaita mērķa rādītājs 86% apmērā. SP5 2023.g. mērķa finanšu rādītājs 2023.g. ir sasniegts 70% apmērā un projektu skaita mērķa rādītājs 110% apmērā. SP5 ietvaros 2023.gadā turpinājās arī projektu iesniegumu pieņemšana ar mērķi mazināt Krievijas kara Ukrainā izraisīto ietekmi uz zivsaimniecības nozari. SP6 2023.g. mērķa finanšu rādītājs līdz 2023.g. beigām ir sasniegts 100% apmērā, kā arī projektu skaita mērķa rādītāja sasniegšana ir izpildīta 100% līmenī. Saskaņā ar Regulu Nr. 215/2014 galamērķus uzskata par sasniegtiem, ja attiecīgajā prioritātē darbības rezultātu satvarā tie ir sasniegti vismaz 85 % no galamērķa vērtības līdz 2023. gada beigām, savukārt nespēju sasniegt vismaz 65 % no galamērķa vērtības uzskata par nopietnu nepilnību galamērķu sasniegšanā. Regula Nr. 1303/2013 pieļauj to, ka atbalsta saņēmējiem tiek veikti atbalsta maksājumi arī 2024. gadā. Līdz ar to SP1, SP2, SP3, SP4 un SP5 Lauku atbalsta dienests 2024. gadā vēl turpinās galā maksājumu veikšanu atbalsta saņēmējiem un Vadošā iestāde prognozē, ka gala mērķa rādītāju sasniegšana 2024. gadā darbības rezultātu satvarā ar lielu iespējamību visiem mērķiem varēs pārsniegt 85% robežlīmeni.

Saskaņā ar Regulas Nr. 1303/2013 130. panta 3. punktā paredzēto elastību katrai prioritātei atvēlētais EJZF ieguldījums var līdz 15 % pārsniegt to EJZF ieguldījumu, kas katrai prioritātei tika noteikts Eiropas Komisijas pieņemtajā ZRP apstiprināšanas lēmumā, un šādā gadījumā nav jāveic grozījumi apstiprinātajā ZRP. Līdz ar to saskaņā ar ZRP Uzraudzības komitejas lēmumā dotu deleģējumu, Vadošā iestāde novirzīja visu iespējamo finansējuma atlikumu, kas līdz ZRP plānošanas perioda attiecināmības termiņa beigām radās SP1, SP2, SP3 un SP4, to pasākumu īstenošanai SP5, kas paredzēja atbalstu zivsaimniecības nozarei Krievijas izraisītā kara Ukrainā radīto seku mazināšanai, nepārsniedzot Regulā noteikto 15% robežlīmeni no apstiprinātā finansējuma apmēra. Papildus Vadošā iestāde veica arī attiecīgus ZRP grozījumus, lai novirzītu papildus finansējumu 1,4 milj. EUR apmērā SP5 pasākuma "Uzglabāšanas atbalsts" īstenošanai.

Virzībā uz ZRP izvirzīto mērķu sasniegšanu, Vadošā iestāde, balstoties uz rūpīgu informācijas analīzi, saziņā ar ZRP īstenošanā iesaistītajiem partneriem, un atbilstoši situācijas izmaiņām, veica nepieciešamos grozījumus nacionālajos normatīvajos aktos, izsludināja regulāras projektu iesniegumu iesniegšanas kārtas pasākumos, kuros vēl bija pieejams publiskais finansējums, kā arī rosināja un veica finansējuma pārdales starp pasākumiem, pamatojoties uz iepriekš aprakstītajām vajadzībām.

Attēls. Līdz 2023.gada beigām izmaksātā ZRP publiskā finansējuma sadalījums